

Redactioneel

Al weer de laatste nieuwsbrief van dit jaar, maar het is ons toch gelukt om verslagen van de themabijeenkomst van september en het geweldige najaarsevenement in deze TNN op te nemen. Wij willen dan ook alle mensen die artikelen voor de nieuwsbrief aanleveren hartelijk bedanken voor hun inzet.

Graag vestigen wij uw aandacht op de data voor twee volgende evenementen: een studiemiddag/bedrijfsbezoek bij het Testcentrum van Rabofacet op 12 november en de laatste thema-avond van dit jaar op 14 december. Deze laatste zal gewijd zijn aan Metrics.

IN DIT NUMMER	
Redactioneel	1
Thema-avond Software Quality Assurance	1
TG-Opzetten SQA-groep	2
TG-SQA (groep 2)	3
Materiaal bij thema-avond SQA	4
Evaluatie Thema-bijeenkomst 13 september	5
WG-TPI/SPI	5
De najaarsbijeenkomst door de ogen van een nieuwkomer binnen TestNet	6
Impressie van het 2 ^e Najaarsevenement van TestNet	7
Evaluatie Najaarsevenement	8
Van de ledenadministratie	9
Van de secretaris	9
Internationale samenwerking van TestNet	10
Studiemiddag / Bedrijfsbezoek Testcentrum Rabofacet	10
Known errors	10
Evenementen	11
Colofon	12

Tabel 1 Inhoudsopgave

Thema-avond Software Quality Assurance

Door Ingrid Ottevanger

De bijeenkomst van 13 september was de vierde thema-avond van dit jaar en de eerste uit het bestaan van TestNet die in enkele dagen

volledig uitverkocht was. Helaas kwamen 18 leden zonder zich af te melden niet opdagen. We hebben al eerder aangegeven dat dat onprettig is en vooral ook onvoordelig voor de vereniging (en daarmee voor elk lid), omdat we voor niet benutte maar wel bestelde catering natuurlijk gewoon moeten betalen. Deze keer kwam daar nog bij dat we nee hebben moeten verkopen aan leden die deze avond wel graag bijgewoond hadden, maar zich aangemeld hadden nadat het aantal van 60 vol was. Voortaan dus alleen aanmelden als je redelijk zeker weet dat je komt, en als er dan een reden is om niet te komen, dat zsm doorgeven!

Uit het aantal aanmeldingen bleek al dat het onderwerp voor deze avond, Software Quality Assurance: de sleutel voor kwaliteit bij IT-processen, populair was. De presentatoren kwamen van buiten TestNet: Ger Fischer en Klaas Hagoort zijn medewerkers van Origin en actief in de Stichting SPIder. SPIder had in mei van dit jaar een conferentie over verbeteringsprocessen, waar naast software procesverbetering ook aandacht was voor testprocesverbetering. Een van de resultaten voor TestNet van dat evenement was dat er nu een gezamenlijke SPIder/TestNet werkgroep 'Testprocesverbetering & SPI' is (zie ook elders in dit nummer), een andere was de invulling van deze avond.

Ger Fischer begon met te inventariseren wat de zaal wilde horen. 'Requirements' waren:

- Invoeren van SQA; hoe krijg je mensen zover?
- Praktische metrics ter ondersteuning van SQA
- Verhouding SQA - testen
- Relatie SQA - SPI
- Wat mogen we onze managers beloven?

Het programma voor de avond was vol, eigenlijk te vol, naar al gauw bleek. Dat kwam ook door de grote interesse uit de zaal. Ger

Fischer meende 15 minuten te kunnen besparen in zijn presentatie, en die te kunnen toevoegen aan de tijd die gereserveerd was voor de groepsuitwerkingen. Maar al gauw bleek dat zelfs de koffiepauze erbij inschoot, iets dat soepel door Eenhoorn-personeel en enkele actievelingen van TestNet werd opgelost: bediening aan tafel.

Het publiek werd voor de uitwerking van een casus verdeeld in groepjes:

Elk groepje moest de resultaten presenteren aan het management van de opdrachtgever, in dit geval in de persoon van Klaas Hagoort.

Het publiek mocht stemmen welke groep zich het beste van zijn taak had gekweten. Dat bleken er twee te zijn: groep 4 en 5. Is het toevallig dat dat de laatste twee groepen waren? Het verslag van groep 4 staat hieronder.

In de afronding gaf Klaas Hagoort wat highlights uit de groepsdiscussies en uit zijn eigen praktijk. Hij gaf aan dat de verantwoordelijkheid van Q altijd ligt bij de projectleider. Dat het kan helpen om een Q-borger aan te stellen, maar dat die dan niet als politieagent moet gaan functioneren want dan is mislukking verzekerd. De Q-borger moet een klankbord zijn voor de projectleider en hij (M/V) moet dan ook over enige senioriteit en veel takt beschikken. Senior en alom gewaardeerde eigen medewerkers van een organisatie zijn hiervoor geknipt.

Enkele benadrukte aspecten zijn:

- Het is moeilijk CMM goed uit te leggen. Ook door de specifiek gehanteerde terminologie.
- De breedte van SQA is moeilijk te bevatten. Begin in elk geval met heldere requirements, maar ook standaard projectmanagementprocessen zijn een goed startpunt.
- Het overhead-plaatje met Kwaliteitszorg onderverdeelt in Beheersing en Borging heeft de sprekers zelf goed geholpen in hun werk.
- Verantwoordelijkheid voor toepassing van Q-maatregelen zo laag mogelijk in de

organisatie leggen. Commitment is cruciaal, maar ook aanwezigheid van kennis. Uitvoering dient te geschieden in de projecten. Templates enz. kunnen ook door de ondersteuning geregeld worden.

- Onafhankelijke Q-borger is in het belang van de opdrachtgever, hij is hulp/ondersteuner van projectleider om Q goed voor elkaar te krijgen
- Gedragsverandering is essentieel. Het gaat om een mentale implementatie, niet allen om een fysieke.
- Aandachtspunt is dat de Q-borger ook voldoende tijd beschikbaar moet hebben om zijn reguliere werk goed uit te voeren: de Q-borgtaak doet hij naast zijn eigen werk.
- Groeien gaat het beste stap voor stap. Als een organisatie groeit van level 1 naar 2 en toch al wat aspecten van level 3 meeneemt, belast dat de borgrol te zwaar.

Aan het eind van de avond kreeg Ger Fischer de gelegenheid om in 5x3 woorden terug te komen op de requirements uit het begin van de avond. De requirements bleken aardig afgedekt te zijn, muv. de metrieken. Voor het laatste punt, Wat mogen we onze managers beloven?, gaf Ger de afsluiter dat onze managers ons eigenlijk iets moeten beloven, namelijk dat zij met woord en daad achter de verbeteringen zullen staan. Van hen wordt veel commitment verwacht. Kwaliteitsverbetering bij IT-processen streef je niet na alleen omdat het in de mode is. De waardering voor deze avond was groot, zoals te zien is aan de evaluatie. Een deel van het materiaal van deze avond treft u verder op in deze nieuwsbrief aan.

TG-Opzetten SQA-groep

Door Mark Hees.

Onze groep bestond uit 7 personen van 5 bedrijven. Dit resulteerde in een levendige discussie hoe de casus opgelost moest worden. Veel tijd ging dan ook zitten in het bespreken van de verschillende standpunten. Het opschrijven van de resultaten werd gepropt in de laatste 3 minuten (effectieve tijdsverdeling, heet dat). Tijdens de presentatie hebben we gebruik gemaakt van een puntsgewijze opsomming van onze ideeën en bevindingen.

Deze opsomming geef ik hier weer met af en toe wat extra commentaar.

- Opzetten van een SQA groep.
 - De belangrijkste taken van de SQA groep zijn:
 - Controleren van de Kwaliteitsparagraaf die per project gedefinieerd wordt.
 - Introductie van vroegtijdige reviews

Er was binnen de groep nog geen duidelijkheid of er een deling moest komen tussen Mainframe en RAD ontwikkeling.

- Gestructureerde manier van tijdsplanning
 - Er moet een gestructureerde manier van tijdsplanning komen om betere controle uit te kunnen oefenen op de voortgang van het project. Hierbij dachten we aan de volgende punten:
 - Normtijden
 - Commitment van iedereen (desnoods via handtekeningen)
 - Review van tijdsplanning door teamleden.
- Structureren van testproces
 - Testen en reviewen van specificatie en ontwerpdocumenten teneinde fouten en tekortkomingen in een zo vroeg mogelijk stadium te vinden.
 - Het bepalen van de Testbaarheid van het product
 - Vastleggen van de kwaliteitseisen voordat de echte testen beginnen.
- Updaten van gevonden ISO-handboek
 - Vertalen naar CMM
 - Aanwenden wat klaar is en bruikbaar binnen de organisatie
- Kwaliteitsborgers
 - Aanstellen per project (1 persoon). Deze persoon moet in dienst zijn van het eigen bedrijf om de kwaliteitscontinuïteit te bewaren.
 - De kwaliteitsinvloeden die van buitenaf komen door de externe medewerkers stroomlijnen door het opzetten van bv een Knowledge base of ideeën-bak.
 - De kwaliteitsborger moet ook de kwaliteitsparagraaf monitoren. Hij moet in de gaten houden of het project zich aan de vooraf gestelde kwaliteitseisen houdt.

- Reviews en Evaluatie aan het eind van het project.

TG-SQA (groep 2)

Door Marlies Albersen

Bij de bespreking van de casus in groep 2 is uitgebreid gesproken over hoever je moet gaan in het stellen van je kwaliteitseisen om niveau 2 van CMM te kunnen bereiken. De neiging bestond om al erg snel de eisen van projectniveau naar organisatieniveau te brengen.

Als werkgroep SQA zouden we de volgende activiteiten opstarten:

- SQA-eisen formuleren voor een project; Hierbij denken we aan de eis dat een project niet van start mag gaan zonder plan. In dit plan zou aandacht moeten zijn voor planning, een kwaliteitsparagraaf en testen. Ten aanzien van die kwaliteitsparagraaf denken we aan een beschrijving van de wijze waarop inspecties, reviews, checklists en projectstandaards worden toegepast in het project.
- Ondersteuning bieden aan de projecten Hierbij denken we aan het boven water halen van het kwaliteitshandboek en ter beschikking stellen aan de projecten, tevens zouden we de beschikbare documentatie van voorgaande projecten willen verzamelen en aan de projecten beschikbaar stellen. Dit laatste alleen na beoordeling van de documentatie.
- Activiteiten ontplooiën om awareness bij de projectmedewerkers voor SQA te bevorderen.
- Achterhalen wat de oorzaak is geweest van het vastlopen van de ISO-certificatie van 2 jaar geleden, middels interviews en bekijken van beschikbare documentatie.

Om SQA op een goede wijze in de organisatie te kunnen beleggen zouden we aan het management voorstellen om:

- De projectmanager eindverantwoordelijke te maken voor SQA binnen zijn project.
- Op hoog niveau in de organisatie een kwaliteitsmanager te benoemen ten behoeve van onderzoek, inventarisatie, vraagbaak voor de projecten, rapportage

aan het management en organiseren/uitvoeren van SQA-audits.

Met deze maatregelen verwachten we media volgend jaar level 2 van CMM te bereiken.

Materiaal bij thema avond SQA

Enkele relevante begrippen uit CMM

SQA-Group

<i>Group</i>	A group is the collection of departments, managers, and individuals who have responsibility for a set of tasks or activities. A group could vary from a single individual assigned part time, to several part-time individuals assigned from different departments, to several individuals dedicated full time.
<i>Software quality assurance group</i>	The software quality assurance group is the collection of individuals (both managers and technical staff) who plan and implement the project's quality assurance activities to ensure the software process steps and standards are followed.

Independence

The key practices call for independence when technical or organizational biases may affect the quality or risks associated with the project. For example, two practices dealing with independence are:

- The SQA group has a reporting channel to senior management that is independent of the project manager, the project's software engineering group, and the other software-related groups (Commitment 1.2 in Software Quality Assurance).
- The (system and acceptance) test cases and test procedures are planned and prepared by a test group that is independent of the software developers (Activity 7.3 in Software Product Engineering).

The independence of the SQA group is necessary so its members can perform their jobs without being influenced by project schedule and costpressures. Ensuring effective operational independence without the organizational independence is difficult. For example, an employee reporting to the project manager may be reluctant to stop a test activity even though serious noncompliance issues exist.

Organizations must determine the organizational structure that will support activities that require independence, such as SQA, in the context of their strategic business goals and business environment.

Independence should:

- provide the individuals performing the SQA role with the organizational freedom to be the "eyes and ears" of senior management on the project,
- protect the individuals performing the SQA role from performance appraisal by the management of the project about which they are reporting, and
- provide senior management with confidence that objective information on the process and products of the project is being reported.

Key Concepts

<i>Reviewed versus undergoes peer reviews</i>	At a review, a software work product, or set of work products, is presented to managers, the customer, end users, or other interested individuals for their comment or approval. Reviews typically occur at the end of a task. At a peer review, a software work product, or set of work products, is presented to the producer's colleagues to identify defects. Managers, the customer, and end users are typically not present in a peer review. Peer reviews are an integral, in-process part of a task. They are performed so that defects can be
---	--

	removed early, leading to higher productivity and high-quality products. Some software work products will be reviewed; some will undergo peer review; and some will undergo both peer reviews and reviews.
<i>audit</i>	An independent examination of a work product or set of work products to assess compliance with specifications, standards, contractual agreements, or other criteria. [IEEE-STD-610]

Referenties over CMM:

- Paulk, Mark C. a.o.: *Capability Maturity Model for Software, Version 1.1.*, febr. 1993, Carnegie Mellon University/Software Engineering Institute, Pittsburgh, USA, CMU/SEI-93-TR-24
- Paulk, Mark C. a.o.: *Key Practices of the Capability Maturity Model for Software, Version 1.1.*, febr. 1993, Carnegie Mellon University/Software Engineering Institute, Pittsburgh, USA, CMU/SEI-93-TR-25
- Paulk, Mark C. a.o.: *The Capability Maturity Model, Guidelines for Improving the Software Process*, 1995, Addison Wesley Inc., New York, USA, ISBN 0-201-54664-7
- Dymond, Kenneth M.: *A Guide to the CMM, Understanding the Capability Maturity Model for Software*, 8e druk, november 1998, Process Transition International, Inc., P.O. Box 1988, Annapolis, Maryland 21404 USA, ISBN 0-9646008-0-3

Nuttige adressen:

- Website SEI: www.sei.cmu.edu
- Process Transition International, Inc
P.O. Box 1988,
Annapolis,
Maryland 21404 USA
e-mail: spi@processtransition.com
- Adres SPIDER:
Secretariaat SPIDER
c/o Ger Fischer
Postbus 2686
3500 GR Utrecht
tel. 030 295 88 50
e-mail: Ger.Fischer@nl.origin-it.com
Website: www.st-spider.nl
- Contactadres sprekers:
Origin/OD&C

Postbus 2686
3500 GR Utrecht
tel. 030 295 88 50
e-mail Ger Fischer: Ger.Fischer@nl.origin-it.com
e-mail Klaas Hagoort:
Klaas.Hagoort@nl.origin-it.com

**Evaluatie Thema-
bijeenkomst 13
september**

Thema-avond	5	4	3	2	1	Gem.
Opzet	2	22	7	0	0	3,84
Vorm programma	3	20	8	0	0	3,84
Inhoud programma						
Presentatie	3	16	8	4	0	3,58
Casus in groepjes	1	13	13	4	0	3,35
Plenaire deel	0	14	15	1	0	3,43
Huishoudelijke onderdelen						
Locatie	5	16	9	1	0	3,81
Tijdstip	5	15	9	1	1	3,71
Verzorging (catering)	2	15	12	1	0	3,60
5 = zeer goed 1= slecht						

Tabel 2

WG-TPI/SPI

door Marjolein Steyerberg

Zoals TestNet is opgericht voor geïnteresseerden in het vakgebied Testen is SPIDER opgericht voor diegenen die zich bezighouden met Software Process Improvement. Om tot een uitwisseling te komen tussen deze twee werelden, hebben in mei jongstleden enkele leden van TestNet op de bijeenkomst van SPIDER gesproken over het verbeteren van testprocessen. Daarnaast is door leden van SPIDER een presentatie gegeven op de TestNet thema avond van 13 september over CMM en kwaliteitszorg, oftewel het verbeteren van de software ontwikkelprocessen. Naar aanleiding van beide bijeenkomsten is het initiatief genomen om een gezamenlijke SPIDER/TestNet werkgroep op te richten over de verbetering van testprocessen in relatie met verbetering van het totale ontwikkelproces. De voorzitters van deze werkgroep zijn Hans van Loenhoud en Dré Robben. Binnenkort zal de kick-off van deze werkgroep plaatsvinden. Indien je belangstelling hebt voor deelname aan

deze gezamenlijke SPIDER/TestNet werkgroep, dan kun je je aanmelden bij loenhoud@inqa.nl of robbendr@iquip.nl.

Voor nadere informatie over SPIDER, kun je terecht bij www.st-spider.nl. ■■

De najaarsbijeenkomst door de ogen van een nieuwkomer binnen TestNet

Door Michel van den Broek

Allereerst zal ik mij even voorstellen. Mijn naam is Michel van den Broek. Na ruim drie jaar accountancy, drie jaar systeemontwikkeling en anderhalf jaar functioneel beheer van datawarehouse-applicaties ben ik sinds 1 september 1999 werkzaam als functioneel beheerder van testtools. Vrijwel direct werd ik door mijn collega's geattendeerd op het bestaan van TestNet. Na wat gebladerd te hebben in TestNet Nieuws en wat te hebben gesurfd op de Internetsite, besloot ik om lid te worden en de najaarsbijeenkomst bij te wonen.

Wat mij direct opviel was de hoge opkomst. Naar mijn schatting waren er ongeveer 175 leden aanwezig op een totaal van ca. 450 leden. Voor mij een teken dat de organisatie een zeer aantrekkelijk programma had samengesteld.

Martin Pol opende de bijeenkomst, waarna Hans Schaefer het stokje overnam met zijn presentatie 'Testing and the cost of errors'. In deze presentatie werd uiteengezet dat voor het testen de afweging moet worden gemaakt of de kosten van het testen al dan niet de kosten van het naar voren komen van fouten in de applicatie (en de daarbij behorende kosten om deze fouten te verhelpen) tijdens het gebruik overschrijden.

Na deze heldere uiteenzetting, doorspekt met de nodige dosis humor, was er ruimte voor een break. In deze breaks is er uitgebreid de gelegenheid om te netwerken (persoonlijk heb ik wat moeite met dit woord in deze betekenis),

waar ik dan ook gebruik van heb gemaakt. Na deze break verzorgde Lee Copeland een presentatie met de titel 'Guided Inspections for UML models'. Ondanks dat ik nog niet echt bekend was met dit onderwerp kon ik het toch goed volgen. Lee gaf aan dat er wel technieken bestaan om de fouten in het model aan te geven, maar dat er geen technieken bestaan om na te gaan of alles wel is opgenomen in het model wat ook opgenomen zou moeten worden. Hierna reikte hij een werkwijze aan om ook dit laatste in de inspectie mee te nemen en definieerde Guided Inspection als Formal Inspection aangevuld met testcases. Geoff Quentin kwam rechtstreeks vanaf het vliegveld om zijn presentatie 'User acceptance testing' te verzorgen. Deze presentatie ging over het belang van de inbreng van gebruikers in het testproces en op welke wijze het best gebruik kan worden gemaakt van deze inbreng. Na de tweede break, waarin ook een goed verzorgd buffet was opgenomen, stond de presentatie 'Testing internet applications' van Gualtiero Bazzana op het programma. Gualtiero stipte een aantal punten aan die van belang zijn bij het testen van internet-applicaties. Gezien mijn belangstelling voor het fenomeen Internet kon ik dit goed plaatsen. Toch deed hij nog een aantal suggesties waarvan ik niet op de hoogte was. Zo noemde hij de organisatie W3C. Op de website (<http://www.w3.org>) van deze organisatie zijn een aantal checklists opgenomen met betrekking tot het testen van internetapplicaties. De laatste presentatie werd verzorgd door Hans Schaefer en was getiteld 'Testing in Darkness'. Op de van hem bekende wijze maakte hij duidelijk hoe je kunt handelen als je als testmanager terechtkomt in de situatie dat er te weinig faciliteiten (tijd, documentatie etc.) beschikbaar gesteld worden om het testproces verantwoord uit te kunnen voeren. Nadat Martin Pol alle sprekers en de organisatie had bedankt voor hun inspanningen met betrekking tot deze bijeenkomst, was er gelegenheid om na te praten over de presentaties onder genot van een drankje en een hapje. Hiervan werd ook in ruime mate

gebruik gemaakt.

Mijn indruk van de najaarsbijeenkomst is zeer positief. Het houden van deze najaarsbijeenkomst past zeer goed in de realisatie van de doelstellingen van TestNet: het uitwisselen van ervaringen en vakkennis, het vergroten van de bewustwording en het belang van het testen als vak apart (in mijn beleving het professionaliseren van het testen van IT-producten) en het stimuleren van onderzoek. ■■

Impressie van het 2e Najaarsevent van TestNet

door Egbert Egberts

Een bijeenkomst van testers waar ook ter Europa heeft altijd iets van een reunie. Het 2e najaarsevent van TestNet, dit keer in Amstelveen, week daarvan niet af. Ze waren er allemaal weer: van de tester in spijkerbroek en rugzak - bleek later Hans Schaefer te zijn - tot en met de tester in het puntgave driedelige kostuum.

De opkomst was hoog. Verreweg de meeste van de 195 inschrijvers waren daadwerkelijk gekomen.

Martin Pol opende de dag. Begeleid door een piepende geluidsinstallatie lichtte hij het thema van die dag toe: "Challenges of Testing". Zijn boodschap was dat we door adequate inzet van tools moesten voorkomen dat testen, relatief gezien, duurder wordt dan de systeemontwikkeling. Samengevat: "Testing should be automated" later aangevuld door Hans Schaefer met: "Automate intelligently". Hans Schaefer was de eerste gastspreker met als onderwerp: "Testing and the Cost of Errors". Zijn presentatie kwam wat moeizaam op gang door technische problemen met de beamer. "Reboot your laptop!", riep een kennelijk ervaren Microsoftgebruiker uit de zaal in de vaste overtuiging hiermee het probleem te kunnen oplossen. "A Mac never reboots" was de nuchtere reactie van Hans. *(Naschrift redactie: Hans mailde later naar de organisatie toch zijn laptop de*

boosdoener was geweest. Hij had dit apparaat nog maar pas in zijn bezit en was nog niet vertrouwd met alle technische faciliteiten.) In zijn presentatie ging hij vervolgens in op de manier waarop het testproces kan worden geoptimaliseerd. Veel nieuwe gezichtspunten leverde dat overigens niet op. Drie zaken spraken mij in het bijzonder aan: fouten hebben de neiging te clusteren ("Errors are social little creatures", Dorothy Graham); hoe belangrijk het is regressietesten uit te voeren; introductie van testautomatisering te financieren vanuit een procesverbeteringstraject en niet vanuit het project ("will lose otherwise").

Als tweede gastspreker trad Lee Copelent op met een presentatie getiteld: "Guided Inspection Process". Lee presenteerde een aanpak voor een formele inspectie op modellen waarbij het opstellen van testcases een belangrijk onderdeel is. Traditionele inspectietechnieken beperken zich veelal tot het zoeken naar fouten in wat in het model aanwezig is. Lee betoogde dat met zijn aanpak men beter in staat is te beoordelen wat in het model ontbreekt. Verder introduceerde Lee nog het Banana-principe: één van zijn kinderen kwam eens thuis van school en zei op de vraag: "What did you learn today?": "I learned how to spell Banana but I haven't learned when to stop" (Ba na na na na na.....). Vertaald naar de praktijk van het testen: we weten wel hoe we moeten testen maar het is nog steeds moeilijk te bepalen wanneer we ermee klaar zijn. Voor mij was deze presentatie inhoudelijk gezien het meest leerzaam.

Geoff Quentin was met zijn presentatie "User acceptance testing" de derde gastspreker van die dag. Geoff rolde, bij wijze van spreken, uit het vliegtuig op het spreekgestoelte. Door het wat rommelige verloop van de presentatie – hij had net powerpoint ontdekt, leek het - is bij mij helaas niet veel van zijn boodschap blijven hangen. "To prove that my scanner works..." toverde hij ook nog met enige regelmaat fotootjes op het scherm. Jammer, maar ik zie hem vast nog wel eens.

Hierna was er gelegenheid te genieten van het buffet. Interessant was het verhaal over testen bij Hollandse Signaal waar één van mijn tafelenoten bij betrokken is. Testbudgetten van duizenden uren zijn daar normaal. Wat is het toch ongelijk verdeeld in deze wereld..... Na het buffet lichtte Ingrid Ottevanger de Engelstaligen in het gezelschap, het in het Nederlands gestelde enquêteformulier toe. Met de opmerking: "Left is Right" werden zij wegwijs gemaakt in de structuur van de waarderingsschaal.

"Testing Web-based applications" van Gualtiero Bazzana was het vierde onderwerp van deze avond. Hij ging in zijn verhaal in op de ontwikkeling van internet en daarmee verwante zaken zoals E-commerce. Dit werd gevolgd door een verhaal over specifieke testtechnieken en de ondersteuning daarbij van testtools. Van de kwaliteitsattributen die voor internettoepassingen van belang zijn, scoorde Usability hoog ("paramount importance") terwijl Portability volgens Gualtiero verantwoordelijk is voor "the biggest headache for developers". Gualtiero benadrukte overigens dat internettoepassingen feitelijk niet anders zijn dan andere toepassingen: "Het is daarom geen reden een internettoepassing in 2 weken te ontwikkelen wanneer daar in een vergelijkbare C/S-omgeving zes maanden voor nodig zijn."

Het formele deel van de avond werd afgesloten

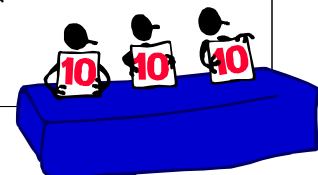
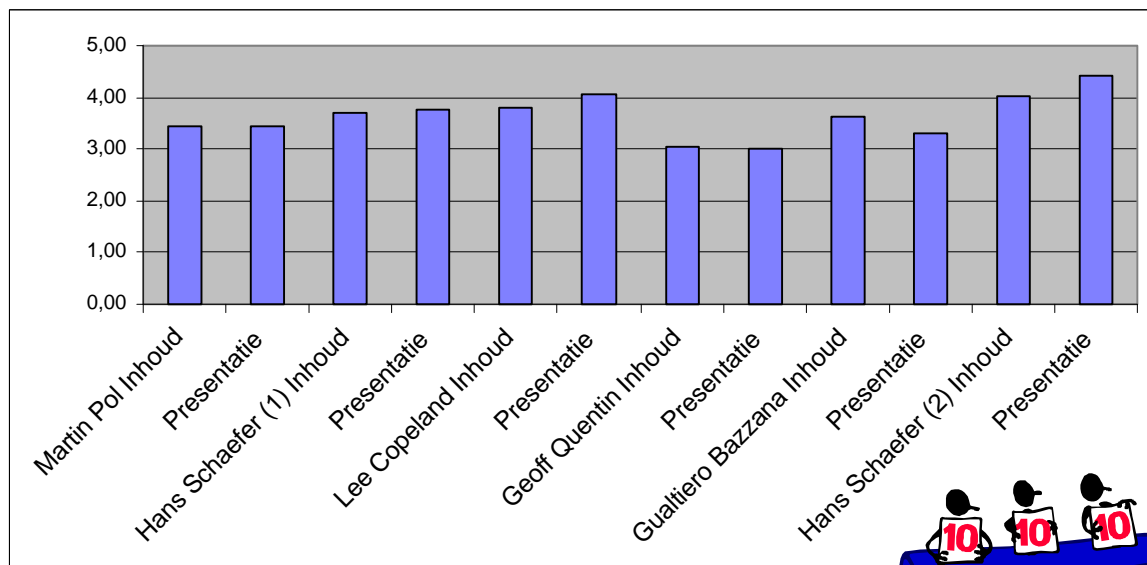
met het tweede optreden van Hans Schaeffer. De titel van zijn presentatie luidde deze keer: "Testing in the darkness" en prompt viel de beamer weer uit.... Hans gaf in deze presentatie aan hoe te komen tot testrequirements als je de opdracht krijgt te testen maar de testbasis ontbreekt. Daarnaast gaf hij aan op welke wijze wij als testers van het kritieke pad kunnen blijven in situaties waarbij het testen weer als sluitstuk van het ontwikkeltraject wordt beschouwd. Helaas is dat nog vaak de praktijk en daarin zullen we moeten zien te overleven. Belangrijk is echter het management te informeren over het risico dat daarmee wordt gelopen.

Tenslotte nog één van de grappige intermezzo's van Hans: "The toilets in the new Norwegian trains are equipped with electronic locks. Push the red button and the door locks....you think. Unless someone uses a mobile phone." Leve de vooruitgang....!

Tot ziens op EuroSTAR in Barcelona!

Evaluatie Najaarsevenement

Ook bij dit evenement hebben we weer een evaluatie uitgevoerd. De sprekers zijn beoordeeld op de inhoud van hun verhaal en de presentatie op zich. In onderstaande grafiek staan de gemiddelde scores uitgezet tegen de

sprekers.

Hoewel men het erover eens was dat het een goed evenement was ("Goed niveau", "Fantastisch dat zulke internationale sprekers willen spreken voor TestNet", "Voor herhaling vatbaar".), is er voor de toekomst ook behoefte aan inhoudelijker evenementen. Het bestuur en de commissie Communicatie & Evenementen nemen deze gedachte mee voor het jaar 2000.

Voor dit moment kijken we terug op weer een goede TestNet-happening, gerealiseerd mede door de samenwerking met SQE (waardoor we voordelig over zoveel internationale topsprekers konden beschikken) en de gewaardeerde bijdrage van onze sponsors. De hoofdsponsors waren: CMG, Interim Technology Maintain, INQA, IQUIP, KZA, Quality House en QES; de co-sponsors waren Collis en Rabofacet. Als uw bedrijf een volgende keer ook benaderd wil worden als sponsor, kunt u dat doorgeven bij evenementen@testnet.org. Ook voor meer informatie over sponsorvoorwaarden, kunt u hier terecht.

Van de ledenadministratie

Door Fred Mellink

Met de jaarwisseling hebben veel mensen de gewoonte om goede voornemens te genereren. Wellicht zal de 'millenium-jaarwisseling' daartoe nog meer dan anders aanleiding geven. Ik ben wat dat betreft een voorloper met het voornemen om de ledenadministratie te controleren en verbeteren.

Zoals u weet is het eenhoofdig secretariaat na de ALV opgesplitst in een driemanschap voor (bestuurlijk) secretariaat, evenementen en ledenadministratie. Na zo'n opsplitsing is het even zoeken naar de juiste interfacing. Door het jaar komen er nieuwe leden die zich op verschillende wijzen kunnen aanmelden. Velen doen het op de voor mij eenvoudigste manier, namelijk door invullen van het registratieformulier dat u kunt vinden op het internet: Ga naar www.testnet.org, klik op de ingang van de site, vervolgens op 'Informatie'

aan de linkerkant van het scherm en tenslotte op de link 'lidmaatschap'.

Aan alle bestaande leden zou ik willen vragen: wilt u eens het registratieformulier doorlezen en invullen als u denkt dat u bepaalde gegevens nog niet hebt doorgegeven of dat bepaalde gegevens waarschijnlijk niet langer meer juist zijn.

Toen ik de ledenadministratie overnam controleerde ik als eerste mijn eigen gegevens en betrapte ik mezelf erop dat ik ook nalatig geweest was: mijn bedrijfsadres (kamernummer), faxnummer en emailadres waren niet correct meer. Als je verhuist zijn er vaak zoveel instanties die daarvan op de hoogte gehouden zouden moeten worden dat er gemakkelijk één over het hoofd gezien wordt. Maar het kan ook zijn dat u een andere functie hebt gekregen, dat u inmiddels e-mailfaciliteiten heeft, enz.

Voor leden die geen toegang tot internet hebben, heb ik in een bijlage de items gegeven die wij registreren. Zo kunt u uw gegevens ook controleren en per reguliere post mutaties doorgeven. Namens het bestuur van TestNet wil ik u danken voor uw medewerking.

Van de secretaris

Door Mark Hees

Zoals al in de vorige aflevering van TestNet Nieuws aangekondigd was, heeft Peter Huisman het bestuur als secretaris verlaten. 'Het secretariaat is nu verdeeld in ledenadministratie, evenementenregistratie en inhoudelijk/bestuurlijk secretariaat. De ledenadministratie (ledenadministratie@testnet.org) wordt door Fred Mellink gedaan. De evenementenregistratie (evenementen@testnet.org) door Frank van Elsdingen. Het inhoudelijk/bestuurlijk secretariaat (secretariaat@testnet.org) wordt door Mark Hees gevoerd.

TestNet heeft op het moment dat ik dit schrijf, medio september, 440 leden. Dat is een

toename van bijna 100 leden in het eerste driekwart van 1999. In het tempo waarin er nieuwe leden bijkomen, zitten we al op 450 als u dit leest (er komen letterlijk elke week nieuwe leden bij).

Als u onverhoopt niet over e-mail beschikt en toch post wilt sturen naar de secretaris, kunt u dat doen naar dit adres:

Mark Hees
Salland 6
8245 CA LELYSTAD. ■■

Internationale samenwerking van TestNet

TestNet heeft een samenwerkingsverband met EuroSTAR. Dat houdt voor leden concreet 10% korting in op de prijs. Verder toont EuroSTAR het TestNet-logo op hun brochures en meldt TestNet hun congres in de kalender.

Eenzelfde regeling heeft TestNet recent afgesloten met Quality Week Europe (10%) en met het Duitse ICS TEST (15%), op verzoek van deze congresorganisaties. Voor TestNet is dit een positieve ontwikkeling, want hieruit blijkt dat belangrijke internationale conferenties voor hun inzicht in de Nederlandse markt zich wenden tot onze vereniging. ■■

Studiemiddag / Bedrijfsbezoek Testcentrum Rabofacet

Op vrijdag 12 november organiseert het Testcentrum Rabofacet in Zeist een studiemiddag / bedrijfsbezoek.

Rabofacet B.V. is het bedrijfsonderdeel binnen de Rabobank Groep, dat belast is met de ondersteuning van ICT en facilitaire dienstverlening. Het Testcentrum Rabofacet is de plaats waar zowel de kennis als de faciliteiten voor het testen zijn gebundeld. Was het millenniumprobleem de directe oorzaak voor het oprichten van een testcentrum, allengs werd onderkend dat er binnen de gehele Rabobankorganisatie een groeiende behoefte

was aan gestructureerd testen. De dynamiek van de bedrijfstak, de coöperatieve organisatie met haar eigen cultuur, continue commerciële en technologische vernieuwingen, complexe systemen en de samenhang tussen die systemen, hebben geleid tot de vorming van het Testcentrum in de huidige vorm.

Het Testcentrum Rabofacet heeft het plan opgevat om incidenteel, door middel van een studiemiddag / bedrijfsbezoek en de daarbij horende discussie en gesprekken te komen tot uitwisseling van kennis en ervaring op testgebied.

Tijdens deze middag laten we zien wat het Testcentrum Rabofacet is, hoe we werken, hoe we inspelen op de problemen waarmee we in de komende tijd geconfronteerd worden, enz. In het voorlopige programma, dat is bijgevoegd bij deze uitnodiging, worden de onderwerpen nader toegelicht.

Deelnemers aan deze studiemiddag/bedrijfsbezoek hoeven niet te rekenen op eenrichtingsverkeer tijdens presentaties. We komen tot een uitwisseling van gedachten en ideeën, zodat een ieder iets aan deze studiemiddag kan bijdragen en ervan kan leren.

Voor verdere informatie over deze studiemiddag / bedrijfsbezoek kunt u terecht bij: testcentrum@rf.rabobank.nl of per fax (030-2151917) U zult inmiddels een uitnodiging hebben ontvangen. ■■

Known errors

Dit keer zijn het er twee:

1. QWE is in de eerste week van november en niet in de tweede week (tegelijk met EuroSTAR)
2. Bij de oproep voor aanmelden voor de thema-avond van 13 september j.l. stond Peter Huisman nog als contactpersoon vermeld. Peter is nu echter alleen nog maar gewoon lid van TestNet en dat bevalt hem voorlopig na alle drukte van het secretariaat prima. Tegenwoordig meldt u zich aan voor evenementen bij evenementen@testnet.org of per post bij Frank van Elsdingen, Mauritsstraat 119, 3583 HM Utrecht, fax 08 - 42 11 63 40. ■■

Evenementen

SEMINARS AND CONFERENCES ON INFORMATION TECHNOLOGY

PLAATS: LONDON
DATUM: JUNI – DECEMBER 1999
Informatie: www.ttiuk.co.uk

WORKSHOPS: TMAP, TPI EN GEAUTOMATISEERD TESTEN

PLAATS: DOORN EN UTRECHT
DATUM: SEPTEMBER – DECEMBER 1999
Informatie: ten HagenStam 070 - 304 6184,
a.luismann@wkths.nl
www.automatiseringgids.nl

SEI INTRODUCTION TO THE CMM

DATUM: 19-21 OKTOBER 1999
PLAATS: EINDHOVEN
Informatie: Trainer Tim Kasse, wordt gegeven in het engels
<http://www.spipartners.nl/english/training>

SOFTWARE INSPECTION - TEAM LEADER

DATUM: 3-5 NOVEMBER 1999
PLAATS: AMSTERDAM
Informatie: Gegeven door Tom Gilb
<http://www.spipartners.nl/english/training>

QUALITY WEEK EUROPE (QWE'99)

DATUM: 1-5 NOVEMBER 1999
PLAATS: BRUSSEL
Informatie: TestNet members will have a discount of 10%.
<http://www.soft.com/QualWeek/QWE99>

STUDIEMIDDAG / BEDRIJFSBEZOEK TESTCENTRUM RABOFACET

DATUM: 12 NOVEMBER 1999
PLAATS: ZEIST
Informatie: testcentrum@rf.rabobank.nl
Fax: 030 – 2151917

ACTION FOCUSED CMM ASSESSOR COURSE

DATUM: 22-26 NOVEMBER 1999
PLAATS: EINDHOVEN
Informatie: Trainers Tim Kasse en Simon Porro, wordt gegeven in het engels
<http://www.spipartners.nl/english/training>

EUROSTAR'99

DATUM: 8-12 NOVEMBER 1999
PLAATS: BARCELONA
Informatie: TestNet members will have a discount of 10%.
<http://www.eurostar.ie>

PAO CURSUS ADVANCED TESTING

PLAATS: AMSTERDAM
DATUM: 24 – 25 NOVEMBER 1999
09.15 - 17.00 UUR

Informatie: 020 - 62 330 94, Bijzonderheden: In deze cursus wordt gestructureerd testen op basis van een aantal testprincipes behandeld met TMap als referentiekader. Hierbij zal aandacht worden besteed aan teststrategieën, -metrieken, test process improvement en -technieken.
www.pao-informatica.nl,
e.p.w.m.v.veenendaal@tm.tue.nl
www.pao-informatica.nl

THEMA-AVOND METRICS

PLAATS: AMERSFOORT
DATUM: 14-12-1999
TIJD: 18.00 - CA. 21.30 UUR

Informatie: Aanmelden bij evenementen@testnet.org of per post bij Frank van Elsdingen, Mauritsstraat 119, 3583 HM Utrecht, fax 08 - 42 11 63 40

ICS TEST

PLAATS: KEULEN/BONN
DATUM: 5 – 7 APRIL 2000

Informatie: A new event, mainly directed towards three types of participant, namely industry experts, beginners in this area, university professionals with research work in the area of software testing. TestNet members will have a discount of 15% and are especially invited to propose a paper for presentation.

THE EUROPEAN SOFTWARE TESTING CONGRESS (TEST CONGRESS 2000)

PLAATS: LONDON
DATUM: 8 – 12 MEI 2000

Informatie: The European Software Testing Congress will be held in London, 8-12 May 2000. With two days of tutorials, a three day conference, and an tools vendor and service providers exhibition, this is a major event in the European software development and testing calendar. The Call for Papers and Announcement is now available. Proposals for presentations are due by 24th September 1999 and forms and instructions for speakers can be obtained from the SQE Europe London office (see below). For detailed information about this SQE event, visit our web page at: <http://www.sqe-europe.com>
For further information by post, fax or phone, call Amy Lamont on (44) 181 847 5556
email_info@sqe-europe.com

□

Colofon

Cie. Communicatie & Evenementen

Frank van Elsdingen
Rob Hendriks
Gerrit de Munck
Ingrid Ottevanger
Meile Posthuma
Ellen Zondag

E-mail: cie-ce@testnet.org

Redactie

Ingrid Ottevanger
Meile Posthuma

Postadres

TestNet commissie Communicatie & Evenementen
Ingrid Ottevanger
Jan Ligthartplein 40
3706 VE Zeist

TestNet Nieuws verschijnt eenmaal per kwartaal.
Kopij aanleveren per
e-mail tnn@testnet.org of schriftelijk bij het
postadres van de redactie

TestNet Nieuws©

Het is niet toegestaan om de nieuwsbrief of delen
eruit zonder bronvermelding over te nemen.